LIPANAN
JOURNAL ARMÉNIEN
INDEPENDANT

ADMINISTRATION
Rue Maarad
BEYROUTH «Liban»
DIRECTEUR - PROPRIETAIRE
J. ADJEMIAN

ԼԻԲԱՆԱՆ

لبنان
جريدة ارمنية
حرة

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿՈՒՍԱԿԱՆ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ՉՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐ, ՉԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ— Տարեկ. 350 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ— Տարեկ. 100 Ֆրանք

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ — 717 (25) ՇԱԲԱԹ 25 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1933 ՀԱՏԸ 2,5 Ս. Դ.

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄՐՑԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՈՒ՞Ր ՊԻՏԻ ՅԱՆԳԻ

Պետութեանց կամ ազգերու միջեւ գոյութիւն ունեցող հակամարտութեանց ուղղակի դրդապատճառն է, տնտեսական մրցակցութիւնը:

Բոլոր այն կառավարութիւնները՝ որոնք՝ արտաքին աշխարհի առջեւ ինքզինքնին խաղաղութեան ջահակիրներ հանդիսացնել կ'աշխատին, ունին իրենց ներքին ՔԷՆՆ ու ՈԽԸ հանդէպ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄՐՑԱԿԻՑՆԵՐՈՒ, որոնց հետ վարուիլ հարկադրուած են ՊԱՅՄԱՆԱՒՈՐ իրերահասկացողութեամբ եւ միշտ, իւրաքանչիւր ազգ, իւրաքանչիւր կառավարութիւն, ամէն ինչ ու ջանք կը թափէ, իր տնտեսականի բարգաւաճման եւ նիւթական զօրեղացման համար, առանց սակայն իրեն դէմ մրցակցող ոյժին առջեւը ի նկատ առնելու:

Դարերէ ի վեր, եւ ի՞նչու չէ—աշխարհիս ստեղծումէն ի վեր տեղի ունեցող փոքրիկ ու մեծ կռիւները—պատերազմները տնտեսական մրցակցութենէ ծագում կ'առնեն:

Եւ արդէն, ինչպէս վաղուց ի վեր, Եւրոպայիս ու աշխարհիս վրայ տիրող տնտեսական տագնապին ծանրացման միակ պատճառն է, ազգերու եւ կառավարութիւններու միջեւ արմատացած տնտեսական մրցակցութիւնը, *որմէ հետեւանք կը բղխի կը [illegible] մրցակցող բոլոր ազգերը:*

Ամէն անգամ որ, երկու կամ աւելի պետութիւններու միջեւ բռնամտական զգացումներ հրահրուին եւ կռիւներու ու պատերազմի տեղի տան, միշտ ալ տեսնուած է թէ՝ այդ բռնամտութեանց եւ պատերազմին տուն տուող գլխաւոր պարագան՝ տնտեսական մրցակցութիւնը եղած է:

Բայց այս իրողութեան ու նմանութեան առջեւ, ցարդ տեսնուած չէ որ, պետութիւն մը իր մրցակցութիւնը հիմնաւորէ առողջ ու առաւոր գետնի վրայ, եւ իրեն դէմ մրցակցող ոյժէն կարենայ բան մը աւելի օգտուիլ, բան մը աւելի շահիլ, առանց իրենը վնասի ենթարկուելու, առանց նիւթական կորուստներ չ'կրելու:

Եթէ երբէք պատահած է որ, տիրող տնտեսական պայքարէն ետք ուէ պետութիւն նուազ կամ առաւել շահաւոր դուրս եկած ու յաղթողի տիտղոսին արժանացած է, այդ յաղթանակը եղած է ժամանակաւոր, քիչ չ'անցած, ան ունեցած է իրեն պէս աւելի զօրաւոր, աւելի կատաղի մրցակցող ոյժ մը, եւ պարտաւորուած է տեղի տալ ու պարտութեան նուաստ գիրը պարզել, այս անգամ, շահածէն աւելի՝ նախապէս ունեցած դրամագլուխն ալ վրան տալով եւ անդարմանելի կորուստներու ենթակայ ըլլալով:

Հին ժամանակներու, երբ մարդոց եւ ազգերու միջեւ փոխյարաբերութիւններ աւելի անկեղծ գետնի վրայ յառաջ կը տարուէին եւ ամեն տեսակ մրցակցութիւն անկերպարան երեւոյթի ու ձեւի տակ կ'ընթանար, վնասուող կողմերուն անպայման կ'ապահովուէր չափաւոր ու նպաստաւոր երաշխիք մը իր կորուստին մէկ մասը վերստանալու իրաւացի պայմանաւորութեամբ:

Ներկայիս գոյութիւն ունեցող հողային ծաւալման-ընդարձակման, տնտեսական մրցակցութիւնները, մէկ կամ միւս կողմին տնտեսական փլուզման, ամբողջական քայքայման ձգտումը ունին:

Ակնառու է թէ՝ ինչու պետութիւններ չեն կրնար, և աւելի ճիշդ պիտի ըլլար ըսել, չեն ուզեր զինաթափուիլ:

Այսօր, պաշտօնական բերաններ կը խոստովանին թէ, զինաթափութեան համար կատարուած աշխատանքները ոչ մէկ արդիւնք չեն կրնար տալ, քանի իւրաքանչիւր պետութիւն չի կրնար համաձայնիլ [illegible], ընդհակառակը բոլորն ալ կը ձգտին իրենց տնտեսական [illegible] և այդ վերջինը ապահովել կը փորձեն կատաղի մրցակցութեամբ-պատերազմով մը գնով:

Եւ այսօր, Պետութիւններ գէթ ծածկուած [illegible] և իրար կը գտնեն նոր դարուն վայել գիտնագործական միջոցներով. միշտ կերպով, միշտ պատասխանատուութենէ խուսափելու ճիգին տակ, մինչդեռ, իրականին մէջ, ամբողջն ալ տնտեսական մրցակցութեան լծուած են աշխարհի խաղաղութիւնը փոթորկելու ատեն:

Ինչպէս որ երեւին, այս մրցակցութեանց յաղթական դուրս եկողը, միմիայն ժամանակաւոր յաղթութիւն մը [illegible] պիտի ըլլայ, եթէ նկատի առնենք, դարակարգային տիրող դրութեան յաջորդման ատեն վրայ են բոլոր ազգութիւնները, որով, ազգերու տնտեսական մրցակցութեան հակադրական վերջակէտին ենք հասեր, և մօտ ժամանակի մէջ, դարակարգային կռիւը պիտի դառնայ անխուսափելի իրականութիւն, և վերջինով պիտի վերջացուին բոլոր հին անմէջ, [illegible] դէմքերն ու կռիւները:

ԶԱՐԹՆՈՂ ՍԵՐՈՒՆԴԸ

Այս օրերս, հայ մամուլի էջերէն կոչեր կ'ըլլան նոր սերունդին, որպէսզի, ԻՆՔՆԱԳԻՏԱԿՑՈՒԹԵԱՆ գիմեն եւ գաղութահայ կեանքին մէջ օգտակարութիւն տալէն, ազատելով գաղութահայութիւնը իր ամուլ վիճակէն:

Հայ ալեկներուն եղած կոչերը երկու տեսակի են, մին՝ գաղափարական ուղղութեամբ հանգերձ հասարակական գործի լծուելու հրաւէր, իսկ միւսը՝ ըմբոստացումի հրաւէր [illegible]:

Մենք ոչ առաջին տեսակի եւ ոչ ալ երկրորդ տեսակի կոչերուն պիտի պատասխանենք: Պիտի բաւականանանք միմիայն պզտիկ բայց կարեւոր վերլուծում մը ընելու:

Միշտ նոր սերունդի խօսքը կ'ընենք, առանց սակայն, այդ նոր սերունդը մօտէն ճանչնալու, անոր հետ անկեղծօրէն շփման մէջ մտնելու:

Իսկ, այս նոր սերունդին ապաւինած, երբեմն հասարակական գործեր կը յանձնենք եւ ձախողութենէ ձախողութեան կ'առաջնորդուինք:

Անհոգացուած սերունդը մեզմէ չէ, կ'ըսենք, և, ղեկավար ասպարէզին մէջ պատասխանատուութիւն կը փնտռենք:

Միւս կողմէ, այս բոլոր ակնկալութեան եւ անհոգ պատճառաբանութեամբ, ինքզինքնիս մխիթարած ըլլալ կը կարծենք, և երբ թէ՝ ԽՂՃԻ Խ ԹԹ [illegible] կը գտնենք:

Սխալ չէ՛, որ անոնց սերունդ մը երիտասարդ և կարող ոյժերէ բաղկացած սերունդ մը, և որոնց ձախողանքը հոգեբանական յանցանք մը չէ [illegible]:

Ըստ [illegible], համայնական շրջանի մեծ պատերազմը մեր նոր սերունդին մէջ ապաւինեց ինքնավստահութեան ոգին, և անոր թարմ ու զօրաւոր միտքը ծերացուց, բայց և այնպէս, չենք գտներ նոր սերունդին ապաւինելէ [illegible]:

Սակայն, [illegible] մեր հասկացողութեան յաճախ մեկնած նոր սերունդի մասին:

Հոս աւելորդ չ'պիտի ըլլայ ըսել թէ, աւելի լաւագոյն էր ՀԻՆ ՍԵՐՈՒՆԴ մը ունենալ, քան՝ այսօրուան նոր սերունդը...

Նոր սերունդ ըսելով, անշուշտ մենք կը հասկնանք յետ պատերազմեան շրջանին ապրող հոգեվիճակ ու երիտասարդութիւնը:

Եթէ այսպէս է, ապա ուրեմն այս սերունդէն բան ակնկալել սխալ պիտի ըլլար:

Մեզ սոյն յօդուածութեամբ մեզոք պատճառներ կան, որոնց մի առ մի [illegible] չենք ուզեր այստեղ:

Հին եւ նոր ազգաց պատմութեամբ լրջօրէն հետաքրքրուողներ, տեսած են անշուշտ որ, թէ՛ խաղաղութեան եւ թէ պատերազմական շրջաններու մէջ, ծերացած ղեկավար մարդիկը, ամէն գործի յաջողութիւնը ապահովելու համար, հարկադրուած են իրենց երիտասարդ ոյժերուն կառչիլ, ապագայ փայլուն շրջաններ բոլորելու յոյսերնին, դրած են միմիայն ապագայ գալիք փայլուն սերունդին վրայ, բայց երբեմն յուսախաբ, իսկ յաճախ յաջող ելք ունեցած են, երկու պարագային ալ, ներգործող ոյժը նոյնինքն սերունդը եղած է:

Հին թէ նոր ժամանակաշրջաններուն մէջ. բայց պիտի տեսնենք որ, մեր ըմբռնած սերունդէն զատ, կայ ԶԱՐԹՆՈՂ ՍԵՐՈՒՆԴ մը, որը կը տարբերի առաջինէն իր կեանքի բոլոր փուլերուն մէջ: Այս վերջինս, բարոյական գործ չի կրնար յառաջացնել: Այնուամենայնիւ կարելի է գործածել մտածելակերպ՝ առողջ է:

Զարթնող սերունդը անհրաժեշտ [illegible] չ'առներ, գիտէ յարմարիլ նորին և գործել ՆՈՐ խանդ ու եռանդով:

Զարթնող սերունդը հրապարակ չ'ազդէր օրն ու փուճ վէճերով, այլ, կուզէ խաղաղութեամբ, [illegible] և համեստութեամբ գործել:

Զարթնող սերունդը չի կրնար հաշտուիլ իր արհեստին՝ բայց ԽԱՆԻՐԱՄԻՏ սերունդին հետ: Առաջինը՝ ցեղին իրական յոյսն է, իսկ վերջինը՝ ցեղին ամօթութիւնը [illegible]...

Զարթնող սերունդին համար այլեւս «Հայրենի» աւերածութիւններ յերիւրածոյ բաներ են, կ'ապրի իր հայրենիքին վերադարձով:

Զարթնող սերունդին համար, եղբայրասպանութիւնը դաւերն ու մատնութիւնները անհասկնալի մոգութիւն են, իր անձին չափ կը սիրէ իր ազգայիններն և նուիրուած ու գործունեայ է [illegible]:

Տարբերութիւնը մեծ է Զարթնող և ՆՈՐ սերունդին միջև:

Նորը՝ հին կարգերուն կայր համար [illegible]:

Զարթնող սերունդը հին [illegible] ծանրացած [illegible] կը գործէ, [illegible] մէջ կը [illegible]:

Եթէ գաղութահայութիւնը իրեն համար ՑՈՅՑ ու ԱՊԱԻԷՆ մը կը փնտռէ, պէտք չէ որ նոր սերունդին դիմէ:

Գաղութահայութեան իրական փրկիչը՝ Զարթնող սերունդն է:

Այս պարզ ճշմարտութեան առջև, փուճ ամբարտաւանութիւն ընել, անհեթեթ յոխորտութիւն պիտի ըլլար:

Գաղութահայութեան յոյսն ու ապաւէնը Զարթնող Սերունդն է:

21-11-933 ՓՈՐՁ. Բ. Մ.

Հայաստանէն Պատգամ մը

«Կ'ուզէի այս անգամ անկեղծօրէն հասկնել ձեզ և մեր բարեկամներին, որ «[illegible]» ցոյց տրուած ծիսական ամէն մի աշխատութիւն հարիւր անգամ աւելի արժէքաւոր է, քան մի քանի ասլի յառաջ [illegible] խօսքեր գալարները: Գիտցէք որ արտասահմանեան միջոցները հիմնականում [illegible] արտասահմանեան սերնդաւորում և [illegible] հասնար Խորհրդային Հայաստան: Այդ ապրանքաւորումը այսօր է պէտք [illegible] բոլորը հեշտօրէն կ'[illegible] գործարաններին»:

Ս. ՏԷՐ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

ԴԱՇՆԱԿ-ՃԱԲՈՆ ԴԱՇԻՆՔ

Այս անգամ աանուած լուրը բաւական սրտապնդիչ!! և ուրախալի է....

Նախ քան այս սրտապնդիչ լուրը հաղորդելը, անմիջապէս ըսեմ որ, լուրին աղբիւրը բաւական վստահելի և գնահատելի անձնաւորութիւն մըն է, որը ամէն բան-ըսաւի մէթոտին աւաղներէն չէ և նոյնիսկ չար մը [illegible] ններու աշխ, ինքզինքը ԽՈՒԼ կը ձեւացնէ յաճախ ..:

Ընթերցողներ թող չ'զարմանան և թող չ'զայրանան, երբ ըսեմ թէ վերջերս Դաշնակ-Ճաբոն դաշինք մը կնքուած է...?:

Ըստ կնքուած դաշինքին, Զօր. Նժդեհ մօտերս Ճաբոն պիտի մեկնի 60 հազար զինուած չափահասներով, գրաւելու և ապահովելու համար Խ. Իշխանութիւնը և ազնուական կալուածները գրաւելու Խ. Հայաստանի կարգին, ամբողջ Թրքահայաստանին և հաստատելու դաշնակ անկախութիւն մը՝ միացեալ ամբողջական Հայաստանի հողամասին վրայ....:

Ճաբոն կառավարութիւնը համաձայնած է, Զօր. Նժդեհին յանձնել Ռուսաց սահմանային հրամանատարութիւնը, և այս անգամ. ի հարկին («Եկբ...»...), Զինուորական հողամասէն կը մաս մը պիտի կցուի Դաշնակ-Հայաստանին...!!

Զ'մոռնանք ըսելու որ, փանջսոնի վրացեան անմասն չ'պիտի մնայ այս յայտ կարեւոր ձեռնարկին մէջ: Անոր ալ իր կարգին պզտիկ հրամանատարութեան պաշտօն մը յանձնուած է...

Այս սրտապնդիչ!! լուրը լսելուս դաշնակցական ըլլալս եկաւ, և անմիջապէս դաշնակ խմբակէն ազդուած ազգասէր մը պատրաստական վիճակ էի, որպէսզի գիտ իրենց շարքերուն մէջ [illegible], գէթ [illegible] Հայաստանի ազատագրութեան սուրբ գործին մէջ, և ինչպէս ինծի չատ մօտիկ ծանօթ դաշնակ բարեկամ մը մը ձեռնածը պիտի տայի, [illegible] պատրաստուած էի, եթէ [illegible] չ'[illegible] մը [illegible] ըլլալու [illegible] չէ առնուած չ'ըլլալ...:

[illegible] որ Գիւղօն այսօրինակ երազներէն չի կրնար օգտուիլ, որու գործնականացումը, բաց իսկէն համեստ կարծեաց. [illegible] չէ և խիստ հաւանական է??

Դիւ ձեզ սուտիմ ըսեր փոխ ջաներներ Ռուս և Ճաբոն հակամարտութենէն օգտուելու միակ առիթն է:

Օ՛ն. իջէն, գէպի [illegible] յաղթանակ....

Ողջունած եսքի մեծ մարս ամբանորուն վրայ կ'երգեն [illegible] որ այս գործին մէջ ձեզի հետ կցուած պարմանուհի [illegible], բանի հերոսն՝ ԳՈՒՐ ՄԱՇԷԼ գեղերին ԳՈՒՍԹԻՒՄ մը, և ճարտարական գլխարկ մը և գենք մը նուիրել....

Հայրեր, ձեզ ատենեմ, պատմականութեան օգտուելու է, Հայաստանի Խորհրդայնացման չ'գիտեմ քանիերորդ տարեդարձին «անկախութիւն» իրենց ձեռքէն բերուածին բերելու է... հերքիւ»

ԱՃՈՒԿ ԱՆԳՈՒՐ

ՊԵՏՔ Է ԽՕՍԻԼ

Մեծ յայտնութիւն մը չէ ըսել թէ տասնեակ մը տարիներէ ի վեր հայ գաղութներու կեանքը փոթորկող միակ էական խնդիրը Խորհրդային հայրենիքն է եղեր։

Սխալ կամ շիտակ, տասը երկիրներու մէջ թափառական ինկած, այս թշուառ բազմութիւնները իրենց կեանքի միակ յոյսը, երջանկութեան միակ վերջնական կայանը, հայ հայրենիքը նկատած են։ Ու ասոր համար, գրեթէ լքած իրենց անասելի զրկանքներուն ու տաժանելի աշխատանքներուն հաւաքած գումարը մնալու մտածումը, մէկդի թողած իրր ցեղ, իրր ազգային դարաւոր մշակոյթ ունեցող հաւաքականութիւն, ինքնամփոփուելու, քով քովի, ամուր օրկանիզմ մը կազմելու օտար միջավայրի մը յատուկ գաղթական ձուլող ազդեցութիւններու դէմ ինքնապաշտպանութեան շատ բնական պայքար մղելու պահանջները, իրենց մտահոգութեանց, իրենց հասարակական գործունէութեանց միակ կենսական խնդիրը, միակ հիմնական խարիսխը Հայաստանի թէր ու դէմ ըլլալու հարցն եղած են։

Հարեւանցի ակնարկ մը մեր հանրային գործունէութեան զանազան մարզերու տասը տարուան կեանքին վրայ, յօրաւոր կերպով պիտի փաստէ թէ ոչ միայն բարեգործական նպատակ ունեցող մեր միութիւնները, այլեւ նոյն իսկ մեր եկեղեցիներու ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ մարմինները այդ հիմնական մօքով տարրնորուած են։

Տասնեակ մը տարիներու ընթացքին, հայ մամուլը անչափելի մելան է սպառեր իր ընթերցողներուն բացատրելու թէ պէտք է օգնել Նորկայ Հայաստանին թէ ոչ։

Ու հայ բանը գրեթէ միակ այդ վէճով է կենդանացեր, տասնեակ մը տարիներէ ի վեր։

Գաղթահայ նորահաս երիտասարդութիւնը այդ հարցով է խանդավառուեր։ Ասոր թէր կամ դէմ երազներով է օգտուեր։ Եկեղեցիին բակը հայու գլուխներ է պատռուեր ու օտար փողոցներու ամայի անկիւններուն քով հայ ազատագրական զինուոր է փռուեր, տասնեակ մը տարիներէ ի վեր, ու վէճը զառուեր, բիւրեղացեր է վերջացեր։

Գաղթահայ մեծ զանգուածներու միտքը չփոթութեանց մառախուղէն զերծ, բնական մշուշը փարատուած է այլեւս հիմայ հարցը իր մերկ իրականութեան մէջ, հրապարակի վրայ է։

Մտքերը լուսաւորուեր, զանգուածները խաղաղ են վերջնապէս ... հայրենիքին, այդ հարցը վերջնականապէս լուծուելու վճռական փուլին մէջ մտնելու վրայ է։

Սխալ կամ շիտակ իմ հայրենիքս է ահա նշանաբանը, որ կը բարձրանայ ամէն կողմէն:

«Հայրենիքս ամէն բանէ վեր»: Ահա խօսք ու գաղափարներ որոնք որ կը զօրանան գաղթահայ տառապած զանգուածներու սրտէն։

Պէտք է՞ դեռ խօսիլ:

* * *

Դեռ տարի մը առաջ կրնայինք խօսիլ, կրնայինք բացատրել, խնդրոյն մասին մութ մնացած կէտերը լուսաբանելու համար ու իրողութեանց անյողդողդ մտքեր ճշմարտութեան լոյսին բերել։ Դեռ տարի մը առաջ, կրնայինք համբերութեամբ մարիկ բանալ ազնուութեան անօրակելի զառանցանքները և յուսալ թէ անոնց կրծքին տակ ալ ինչպէս ազնիւ, թէեւ մոլորուած սիրտ մը կը բաբախի։ Դեռ տարի մը առաջ կրնայինք խօսիլ թէ ալ ... միաժամութիւն— Հայ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ դէմ ԶԱՐԱԽՕՍՈՂՆԵՐ կրնային իրենց բառերն սերէն մղուած, մոլոր համբաններուն մէջ ինկած ըլլալ։

Սակայն այսօր քարքեչը բաց են այլեւս։

Դիմակները պատռուած, ամէն մարդ իր հոգւով, ամէն մարդ իր իսկական երեսով հրապարակի վրայ է:

Այսօր՝ խօսիլը պարապ ժամավաճառութիւն, այսօր՝ բացատրութեանց մտնելը հայրենիքի շահերուն դաւաճանել կը նշանակէ, որովհետեւ հիմա ամէն իսկապէս հայ սրտերու համար պայծառ ճշմարտութիւն մըն է թէ Հայաստանի դէմ հակառակողը, ոչ միայն իր հայրենիքը չի սիրեր, ոչ միայն իր հայրենիքին թշնամի է, այլեւ իր հոգւոյն խորքով հայ չէ, այլ եւ Հայաստանին կործանումը երազող, հայուն ու Հայաստանին բնաջնջումը խանդավառօրէն տենչացող խառնածին մըն է:

Ու հիմայ գաղթահայ զանգուածները, հայրենիքի սիրով ու կարօտով հրդեհուած զանգուածները, գործ միայն գործ կը պահանջեն իրենց ղեկավարներէն։ Գործ իրենց վտանգուած ցեղին, իրենց վտանգուած ազգին գոյութեան պաշտպանութեան համար։

Գործ, իրենց հայրենիքին ապահովելու, իրենց մատաղատի հայ զաւակներու երամին մէջ հայրենիքի սիրոյ բոցավառ կրակը մարող հայատեաց թշնամիներու դէմ։ Ի՞նչ չան այլեւս, ի՞նչ համայց, վէճի բանալ մարդոց հետ, խմբակի մը որոնց կեանքը հայ ցեղին ու հայ հայրենիքին դէմ դաւաճանութիւններու շարք մը եղաւ։ Ի՞նչ կապ ունի հոգւով անանկ ԴԵՐԱՍԱՆՆԵՐԷ, որոնք հայութեան փափաքին, հայութեան գերագոյն շահերուն հակառակ։

Ա. Փարիզի Թուրք «ջոնկերէն» դասին հայաջինջ իթթիհատականներու հետ «եղբայրական» դաշինք կնքելու 1908ին։

Բ.— Որոնք հակառակ Կիլիկիոյ մէջ 30.000 հայ մորթուած զոհերու կարմիր արիւնին, հայակեր իթթիհատի հետ եղբայրակցութիւն ամբարտակեցին 1909ին, և առիկա հակառակ Հնչակեան, Ռամկավար ու վերակազմեալ կուսակցութիւններուն և ամբողջ հայ ժողովուրդի փափաքին։

Գ.— Որոնք Աղեքսանդրապոլի մէջ հայութեան դահը ստորագրեցին 1921ին, Աղեքսանդրապոլի դաշնագիրը ստորագրելով, որուն մէջ սա յօդուածները կան.

Յօդ. 6.— Երեւանի Հանրապետութիւնը (թմա՝ դաշնակցական հայրենասէր? հայ ազատագրութեան միակ դրօշակակիր?? կառավարութիւնը) յանձն կ'առնէ որեւէ զինուորական կազմակերպութիւն չ'արտօնել, բացի 8 դաշտային կամ լեռնային թնդանօթներով եւ 20 գնդացիրներով զինեալ 1500 հոգիէ բաղկացեալ զօրաբաժինէ մը:

Յօդ. 3.— Ինչպէս որ թուրք, ռուս եւ բոլոր աշխարհի վիճակագրութիւնները եւ հաստատեալ ընկերային կացութիւնը ցոյց կուտան, այս առթիւ ալ կը վաւերացուի թէ՝ Օսմ. սահմաններուն մէջ հայ մեծամասնութիւն ունեցող որեւէ հողամաս չկայ:

Յօդ. 5.— Զորրորդ յօդուածին յիշած Հայաստանի եւ Թուրքիոյ սահմանագծին, մինչեւ օսմանեան հին սահմանը գտնուող հողամասը այս դաշնագրով Թուրքիոյ կը մնայ եւ որուն վրայ թուրքեա, պատմական, ցեղական եւ իրաւական անուրանալի իրաւունքներ ունի:

Դ.— Որոնք 1921ին Թուրք ազգային մեծ ժողովին ողջերթագիր ուղղեցին ԲԵԿՈՐ ՄԸ ՄՆԱՑԱԾ ՀԱՅ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ դէմ Թուրք բանակին օգնութիւնը հայցելով։

Ե. Որոնք, իրենց իսկ խօսքով, իրենց իսկ գրքերով հաստատուած ԹՈՒՐԱՆԻԶՄԻ դրօշակիր հետեւորդ հայութեան ոխերիմ թշնամիներն մասնաւորաբար դաշինք կնքեցին, գործելով հայ հայրենիքին հակառակ 1925ին, ԻՐԵՆՑ ՇԷՖԵՐԸ ՈՒՂԵՑԻՆ ՊՈԼԻՍ ՆԵՐԹԱԼ։

Զ.— Որոնք ցեղը ջարդողներու հետ՝ 1915ին հայ կիներ ու մանուկներ սրախողխող ընող՝ ցեղը ջնջողներու ու անոնց խոլամ մոլեռանդ չէյխերու հետ դաշնակից ըլլալու սիրտ կրցան ունենալ։ Ու ասոնք որ դեռ մեր գիտցածը վերջ անգամ հայութեան իսկական թշնամիին հետ, այն թշնամիին որոնց դէմ ըմբոստութեան ու ազատագրութեան պայքարի դրօշը պարզելուն է որ յեղափոխական մակդիրը կը կրեն — եղբայրակցելու սիրտ ու լեզու կրցան գտնել, չուզեցին գտնել մէկ անգամ ալ հայ կառավարութեան մը ձայնը լսել։ Զանգին գտնէ անգամ մըն ալ հայ կառավարութեան մը հետ եղբայրակցիլ։ Եւ ասոնք են որ դեռ ուրիշները դաւաճան կը կոչեն: Երեսակոյտ մարդոց երեսը։ Երեսակոյտեցէք մարդոց նկարագիրը։ Ոչ, այս տեսակ նկարագիր ունեցողներէն անկեղծութիւն, ճշմարտախօսութիւն չ'սպասուիր։ Վէճը աւելորդ, խօսքը ժամավաճառութիւն է։ Ասոնք միայն չարափոխել գիտեն, և որքէն տասը տարիէ ի վեր այդ է ըրածնին։ Ասոնք զրպարտել գիտեն, և իրենց գոյութենէն ի վեր այդ է ըրածնին, ասոնք միայն հայը սպաննել գիտեն և որդ իրենց զոհերուն թիւը քանի էն աւելի եղաւ, և որքէն ուրիշ բան չեն կրնար ընել, քանի որ ՀԱՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ 1921ին, երբ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԴԱՒԱՃԱՆ զիրենք ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏԱԾ է, պէտք է ատեն, պէտք է կեղծեն և պէտք է չարափոխեն, որպէսզի հայ միամիտ պատանիներու խառնդն ու կորովը, բազուկն ու քնարը շահագործելով ապրին։

Պէտք է Հայաստան չիկայ պատեն, պէտք է «վտանգաւոր է կոչեն», որպէսզի միամիտներ գտնեն՝ իրենց ամօթական ատեն, պէտք է հայ հակառակորդներուն դէմ գանակոծ-ընդդակով խօսին և ՆԻՑՆԻՍԿ ընդհանուր յարձակողականի պէտք է սկսին ամէն կողմ ՇԱՐԺԸ խանգարելու, իրենց չարաշուք գոյութիւնն դեռ քաշ տալու համար։

Մօտ է գործը չուտով կը բացուի...

Ասիկա իրենց արհեստն է։

Պէտք է՞ խօսիլ դեռ։ Անոնք որ դեռ խօսք կը փնտռեն զբաղեցնելու համար։

* * *

Պէտք է խօսիլ դեռ։

Ոչ։ խօսիլը պարապ ժամավաճառութիւն է։

Ոչ, խօսիլը դաւաճանութիւն է ազգին ու հայրենիքին դէմ,

Գաղութահայ կեանքը հասեր է կէտի մը այսօր որ խօսքէն աւելի բացատրողական, լուսաբանողական ատրատամ կեցուածքի տեղ ԱՌՆԱԿԱՆ կորովի յատկանշական անձնազոհ յեղափոխականի անկեան կարծիքներու պէտք ունի։ Գաղութահայ զանգուածներու միտքը հասեր է կէտի մը, ուր կուզէ յայտնօրէն ցոյց տալ ԿԱՅՐ ՆԱՒ ՄՏԱԿՆԵՐՈՒ թէ ինքը անգոյն ու «անտարբեր» զանգուած չէ, թէ այժմէական կազմակերպութիւնը միայն շահամոլ դաւաճաններու յատուկ չէ, գաղութահայ զանգուածները անխօս ու լուռ մտաւոր նկրը կուզեն գործով, կուզեն այժմ խառնանքով ցոյց տալ թէ՝

Հայրենիքս սխալ կամ շիտակ, անօթի կամ ծարաւ իմս է:

Հայրենիքս ամէն բանէ վեր:

Դաւաճան՝ այն որ վէճի կը մտնէ:

ՀԱՅՈՐԴԻ

ԴԱՄԱՍԿԵԱՆ ԿԵԱՆՔ

Շնորհիւ Թեմիս Նորընտիր Առաջնորդ Սրբազանի բարեհաճ և ազդու նախաձեռնութեանց, պատճառ Սալհիյէ թաղը ունեցաւ այս տարի 11 անդամներէ բաղկացած նախակրթարանի հոգաբարձութիւն մը, որը իր գլուխը ընտրեց անմիջապէս հետեւեալ կերպով.— Տիարք Գրիգոր Եանպէկեան Ա. ատենապետ, Բ. Շահինեան Ա. դպիր, և Հմայեակ Թաշճեան գանձապահ։

Ահա թէ ինչ եղած է իր երկամսեայ գործունէութեան արդիւնքը։

Ցիւնաւ թաղին մէջ 5 տարիէ ի վեր գոյութիւն ունեցող ազգային դպրոցը մանկապարտէզէ զատ՝ ունեցաւ նախակրթարանի 5 դասարաններով, Նարեկեան ուսուցչական մարմինը, որ կը բաղկանայ գիտակից և անձնուէր չորս Օրիորդներէ և երեք պարոններէ պաշտօնեաներէ, ամէն ջանք կը թափէ ծանօթ Փրանսագէտ ուսուցչին Տէր Նշան Պէօմիւրճեանի տնօրինութեան տակ, ազգային մանկանց տալու զուտ առողջ դաստիարակութիւն մը, նոր վերանորոգուած մաքուր դպրոցին, օգտուելով և փոխադրելով Շէնքին մէջ ուսանելով հայերէն, Ֆրանսերէն, արաբերէն լեզուները, իրենց գիտական մասերով, աշակերտութեան թիւը բարձրացած է 115ի, որոնցմէ կը գանձուի սոսկ ամսավճարներ հետևեալ դասաւորումով:

Աշակերտ թիւ	վճարում ամսական
13	100 Ս. Դ.
10	75 »
39	50 »
21	25 »

32 ձրիաբար ուսանող.

Ինչպէս վերևի ցանկէն սոյն կերեւի, հոգաբարձութիւնս նկատի առնելով իր պաշտօնին զուտ ազգային հանգամանքը, չէ ընկրկած այժմ դժուարին պայմաններու մէջ իսկ, անձնուիրաբար ու ձրիօրէն ընդունելու 32 աղքատ ազգ դաստիարակութեան հոգը, ուստի է ատոր յայտարարելու, որ ամէն կողմէ քաջալերութիւն կը գտնեն իր ջանքերը, ու պարտաճանաչ ազգայինները կարկառ նուիրատուութիւններ կըլլան, ինչ որ կը դիւրացնէ իր ծանր ու իսկապէս պատասխանատու պաշտօնին կիրարկումը։

Ասկէ զատ, Սալհիյէ բնակ ազգայինները կրօնական մխիթարութենէ չ'զրկելու համար, նկատելով մօտ եկեղեցւոյ մը բացակայութիւնը, հոգաբարձութիւնս գաղափարը յղացաւ յատուկ դպրոցի շէնքին մէջ մատուռ մը վերածելով կիրակնօրեայ կրօնական արարողութեանց յատկացնել, այս ձեռնարկին դիմում կատարելով սրբազան Առաջնորդ Հօր Սրբազան իր տնօրէն սիրով ընդունուած ու մատուցեալ 2 ամիս առաջ Վեհ. քահանայի օծման սրբազան արարողութեամբ Ս. Լուսաւորիչ անունով օծուած է սոյն մատուռը, ուր կուգան այժմ կանոնաւորապէս երկսեռ հաւատացեալներ հոգեկան մխիթարութիւն գտնելու։

Վեհ. քահանայի օծման առթիւ կնքահայրութեան աճուրդ մը բացուած ըլլալով, նոյն օրը գոյացաւ 56 Սուրիական ոսկի գումար մը։

Իսկ նոյն 5 կիրակի օրուան պատարագիչն էր Կաթ. փոխ. Սրբազանը մատուռիս Ս. Աստուծոյ (Աւետման) պատկերին օծումը հանդիսաւորապէս կատարելէն վերջ, նոյնպէս կնքահայրութիւնը աճուրդի դնելով 200 է աւելի բարեպաշտ ազգայիններու բաշխուեցաւ մասնակցութեամբ 108 Ս. ոսկի գումար մը գոյացաւ, որոնք պիտի յատկացուին եկեղեցիին և դպրոցին յառաջդիմութեան և պայծառացման անհրաժեշտ պէտքերուն:

Կարելի չէր անտես ու չյիշատակել սոյն օծման արարողութեան առթիւ իր հոգևոր պետին շուրջ հաւաքուած հոծ բարեպաշտ ազգայիններու հոգեկան ուրախութիւնը ինչ որ նոր և զօրաւոր քաջալերական մը եղաւ հոգաբարձութեանս համար, որ ասկէ ետք առաւել եռանդ մը ընդունի ամէն աշխատանքի ու ջանքի մէջ բաց մնացած տեղը, ըլլալ նիւթական թէ բարոյական, իր առանձնական նուիրական պաշտօնը կատարելով անխախտելի հիմերու վրայ դնելու և նախանձելի դիրքի մը հասցնելու համար, Փոխան Սալհիէյի Ազգ. Վարժարանը և եկեղեցիի շուրջ ազգ. հաստատութիւնը։

Այս անգամ կը բաւականանանք սոյն հակիրճ տեղեկութիւններու տալով, հոգաբարձութեանս կարճ գործունէութեան վրայ, խոստանալով ազգային յաջորդ բեր մեր տեղեկութիւններով պահել մեր յարգելի ազգայիններու ձեռք բերելիք արդիւնքներէն, որոնք վստահօրէն պիտի ըլլան արժանի ամէն գնահատութեան քաջալերանքի։

16/11/933 ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Փոխան Սալհիէյի Ազգ. Վարժարանի

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱՔԻԱ

Մեր նախորդ թիւով ամփոփ նկարագրութիւնը ըրած էինք Չեխոսլովաքիոյ ազատագրման տարեդարձի տօնակատարութեան, ընդգծելով միանգամայն որ յիշեալ կառավարութիւնը հանրապետական դառնալէ ի վեր, առաջին անգամն էր, որ միահամուռ եւ մէկ հոգի հրապարակ կուգար իր ամբողջ բնակչութեամբ:

Այս անգամ, վերջին թղթաբերով հասած Չեխոսլավ թերթերէն կ'իմանանք թէ, այս կառավարութիւնը մեծ ճիգեր կ'ընդառաջէ տնտեսապէս զարգանալու, յառաջդիմելու եւ նոյնիսկ եւրոպական պետութեանց հետ մրցելու համար-

Չեխոսլավ խորհրդարանը մասնաւորապէս կ'զբաղի երկրի ելեւմտական վիճակով, եւ վերջերս խորհրդաժողովի մէկ նիստին մէջ, ելեւմտից նախարարը 1934ին համար խորհրդարանին ներկայացուցած է մշակուած ծրագիր մը, որ կուտայ կառավարութեան անհրաժեշտ դիւրութիւններ իր պիւտճէն հաւասարակշռելու համար: Նախագահն ու երեսփոխանները չափազանց գոհ մնացած են յիշեալ ծրագիրէն եւ գոհունակութեամբ վաւերացուցած զայն;

Կ'արժէ հետաքրքրուիլ այս երկրի յառաջդիմութեամբ, ուր տեղ կըսուի թէ 40,000ի մօտ հայութիւն մը կ'ապրի:

Մի՛ քաշուէք ձրի թերթ կարդացողներէն

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԻՒՐԻԱ

Ամբողջ Սիւրիոյ մէջ կացութիւնը լուրջ է։ Վերջին շաբաթուան ընթացքին տեղի ունեցող ներքին իրաւարարութիւնները, Սիւրիոյ հանրային միտքը փոթորկեց և ոնել վէճակ մը ստեղծեց երկրի բոլոր մասերուն մէջ։ Ֆրանսա-Սիւրիական դաշնագրի վաւերացման և ստորագրման հարցը, քաղաքական հոսանքները շարժման մէջ դրաւ։ Տակաւին նոր վերջացած ցոյցերը, ուելի զօրեղ և կազմակերպուած վերսկսան-դժգոհութեան իբր նշան։ Ազգայնականները, յեղեալ դաշնագրին բովանդակութեամբ չ'գոհացան և միշտ Սիւրիական միութեան մը հարցը ցնծին։ Սիւրիոյ նախագահը յորդորներ ուղղեց ժողովուրդին, և պաշտպանեց այն առաւելութիւնները, որմով կ'պահովուէր Սիւրիոյ ժողովուրդին հայրենասիրական բոլոր իղձերը։ Սակայն, հակառակ ժողովուրդի տեսակ մը ըմբոստացումին, և հակառակ Սիւրիացի քաղաքական պարագլուխներու կողմէ ևս յարուցուած կարգ մը արդարացի կամ անարդար դիտողութիւններուն, հարցը հեշտութեամբ լուծուեցաւ, և Սիւրիոյ Վարչապետն ու Բարձր Դօմիսէրը հաճութեամբ ստորագրեցին Ֆրանսա-Սիւրիական դաշնագիրը։

Սիւրիական խորհրդարանի բացումը կատարուեցաւ Ֆրանսական զինուորական այժերու հակազդեցութեան տակ, և ժողովուրդի կողմէ կարելի չեղաւ տեսնել գէպքերու տեղի առ։ Ազգայնականներու ձեռնպահութեամբ, խորհրդարանի նախագահ ընտրուեցաւ Ն. Վ. Սուպհի պէյ Գէրեթէք։

Այժմ Սիւրիոյ դիրքը ճշդուեցաւ մասամբ, և բնիկներուն կը մնայ, երկրին անտեսական շահը նկատի ունենալով, լաւ ու խաղաղ, իրենց շինարարաշխատանքին լծուին։ Այլապէս, չափազանց պահանջկոտութիւնը կերնայ իր գէշ հետևանքները ունենալ...։

Խորհրդարանը յիշեալ նկատողութեամբն իսկ, հարկ է որ դաշնագիրը վաւերացնէ, և կը կարծենք թէ, տարբեր ելք ալ չիկայ...։

Ազմուկն և ոուր վիճաբանութիւնները ոևէ օգուտ չունին։ Խորհրդարանը՝ խաղաղ վիճաբանութեամբ միայն կրնայ հայրենիքի օգտին ծառայող գործ յառաջացնել։

Մասամբ Սիւրիական հարցի վերջնական լուծումէն կախում ունի Լիբանանի անորոշ դրութեան վերջ տալը։ Սիւրիացիները իրենց ամենամօտիկ գրացի-քոյր երկրին շատն ալ նկատի առնելու են և իրենց պահանջները չափաւորելով՝ համաձայնութեան գալու են։

ԼԻԲԱՆԱՆ

Սիւրիոյ ներքին և արտաքին քաղաքական կնճռոտ կացութեան բարելաւումէն անմիջապէս վերջ, կարգը պիտի գայ անշուշտ Լիբանանին։

Լիբանանի ճակատագիրը, իր նոյնքան ալ արտաքինովը, անկասկած կը տարբերի Սիւրիոյէն։

Անկասկած թէ, Բարձր Դօմիսէրութիւնը իր որոշ և մշակուած ծրագիրը ունի այս երկրին նկատմամբ, և ուշ չեն այս օրը, որ ամէն ինչ պարզուած պիտի ելլայ և Լիբանանն ալ իր անորոշ դրութենէն պիտի ազատուի։

Տեղական մամուլը զանազան մեկնութիւններով կ'օրօրէ հանրութիւնը և չի՛ կրնար սայլ տրժուելիներու դրայ պարզաբանել հարցերն մինչ, յանախ բարձր Դօմիսէրը բարձրաձայնեն ունեցուածներու տեղ բրած ասուցդուրեան պահուն խօսաւոր խօսքերն մոգնեցաբանութիւններ կը հանուին և լրը կրնայ շուտով լուր, ժողովուրդին կը տրամցուին այպէս տպագրեալ ելեմուտ բրդաղութիւններ։

Ամենաերչդն այն է թէ Լիբանանն պիտի վերադարձուի սահմանադրութիւնը, ուղղ բարեփոխուած ձևը տալ, և Բարձր Դօմիսէրութիւնը չի պիտի ուշացնէ այս որդրուն ևս անորոշ կացութեան դրրի մը տալ։

Հովանաւորող կառավարութիւնը ամէն կերպով կ'աշխատի ժողովուրդի արդար պահանջներու գոհացում տալով ուսումնասիրուած որոշ ծրագրով կառավարել երկիրը։ Սակայն, իրողութիւնն այն է որ, մենք—ելայ Սիւրիացը կամ Լիբանանցի—այնքան չափ յատկ եղող այս ճշմարտութիւնը անգիտանալ կուզենք։

Մտիկ ապագան պիտի պարզէ ամէն ինչ։

Եկեղեցիները խորհրդային երկրներուն մէջ

Ամերիկեան բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ Լիթվինոֆի հարցուցած են թէ՝ կրնա՞ն Խորհրդային Ռուսիոյ մէջ եկեղեցի շինել, Իւսիոյ Արտաքին Նախարարը պատասխանած է թէ՝ Ռուսիոյ մէջ ներկայիս գոյութիւն ունին 40,000ական ուելի եկեղեցիներ։

Խորհրդային դեսպան

Պ. Ալէքսանդր Թրոժանովմի որ հինգ տարի Թոքիոյի դեսպան եղած է, Ուաշինկթընի Խորհրդային դեսպան նշանակուեցաւ։

Վերջնական խզում

Մ. Նահանգները վերջնականապէս ամէն կապ խզեցին ձարական ռէնիմի եւ Քէրէնսքիի նախկին կառավարութեան բոլոր պաշտօնական ներկայացուցիչներուն հետ։

Ամերիկա կը նայի ասկէ յետոյ, պաշտօնապէս։ Միայն խորհրդային Ռուսիոյ դեսպանը։ Հանրային կարծիքը խիստ գոհ է նախագահ Ռուզվէլթի ռուսական քաղաքականութենէն։

Տէրութեանց օդանաւային ոյժերը

Այժմ Ֆրանսական պատերազմական օդանաւերուն թիւը 3000 է, Ամերիկայինը՝ 2826, Ճապոնը 2200, Իտալիոյ 1507, իսկ Անգլիոյ 1431։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ողբացեալի մասին

Անցեալ օր Հանրապետութեան նախագահ Ն. Վ. Պ. Շ՝ոլ Տէպպոս որոշմնագիր մը ստորագրած է, որով ողբացեալ Ազարարեանի սպանութեան գաղտը Գերագոյն Ատեանին կը փոխանցուի։

«Էլ Ահրար» այս լուրը հաստատելէ վերջ, կ'աւելցնէ թէ՝ տիրը գործադրուած էր Զօրագ Պլոք թաղին մէջ, Հնչակ և Դաշնակ կուսակցութեանց պայքարին հետևանքով։

Ցայտնի է որ իբրև սնրագործ ամբաստանուած է Ցակոբ Քէպապճեան, սակայն Ապահովութեան պաշտօնեաները, հակառակ իրենց ճիգերուն, ցարդ չի կրցան զայն ձերբակալել։ Դատավարութիւնը, հետևաբար, ի բացակայութեան տեղի պիտի ունենայ։

Դեռ Ինչեր

Վերջերս, շատ մը վճռաբեկանները բողոքներ զրկած էին Նամակատան Տնօրէնութեան, ասարկելով թէ՝ իրենց նամակներէն շատերը, նամակատան մէջ կը կորսուին։

Թղթատարական Տնօրէնութիւնը մասնաւոր ցնիչներ նշանակեց, կարենալ երևան հանելու համար նամակատան մէջ եղող գաղութիւնները։

Անցեալ շաբաթ երեկոյ, Անթաւն Քէրեմ անուանով Գէյրութի մէջ նամակատան կը մանէ և փոթորկի մը առիթ կը կենայ։ Այս կասկածելի մարդը դրպանէն երկաթի կտոր մը կը հանէ և գիւրութեամբ կը յաջողի բանալ նամակատուփը։ Բնիչները որ կր հետաքրքրեն մարդուն շարժումներուն յանցանքի վրայ կը ձերբակալեն զայն ու կը յանձնեն ոստիկանութեան։ Ան իր գործած յանցանքը անմոթաբար խոստովանած և առաջնորդուած է բանտ։

Իրաւունք Ունի

Թաղապետական Խորհուրդը որոշեց վերջնականօրէն գրաւել այն կալուածները, որոնց տէրերը չեն վճարած իրենց տուրքի պարտքերը։

Մի սիրէ որ ապրիս

Աքարքի երիտասարդ մը չափազանց կերպով սիրահարուած էր Ճէմիլէ անուն գեղեցիկ աղջկան։ Վերջերս աղջիկը իր ծնողքին հետ մեկնեցաւ Ամերիկա։ Խենդ սիրահարը անանձնկալ լուրը լսելուն պէս, գնդարան մը երթալով, իբր թէ առնէտներու համար, մեծ քանակութեամբ Սթրիքնին բռնած ամենաղարուր թոյնն կը գնէ և ասանց վերադառնալով թոյնը կը խմէ ու վերջ կուտայ իր ծաղիկ կեանքին։

Հարս եւ կեսուր

Տամբուրի մօտ, Ժիէ գիւղին մէջ, Աղէքսանդր անուն ձկնորսի մը կինը, գիշերը քունին մէջ կը խեղդէ իր 80 տարեկան կեսուրը։

Ոճրագործ հարսը խոստովանած է իր յանցանքը։

Կեղծ բժիշկները

Ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ձերբակալել երկու Սիւրիացիներ, Մահմատ Մուհամմէտ և Իպրահիմ Խամայել. որոնք առանց վկայական բժշկութիւն կ'ընէին Պիգֆայիտի մէջ։

Ուշ մնացած են

Գէյրութի մեծ ու փոքր պանդոկատէրերը, մի քանի օր առաջ «Բալաս» պանդոկին մէջ հաւաքուելով, որոշեցին անկարգ կոչել և զրօսաշրջիկութիւնը քաջալերելու միջոցներ ստեղծել։

Նոր Որոշում

Գէյրութի Մաքսատան կեդրոնական յանձնախումբը, արգիլելու համար վերջերս բազմացող մաքսանենգութիւնները, հետևեալ նոր կարգադրութիւնները բրած է.—

1.— Լիբանանի և Պաղեստինի սահմանին վրայ հաստատել երեք մաքսային պահականոցներ, 10 պահակներով.

2.— Սիւրիական և Պաղեստինեան սահմանին վրայ 4 պահականոցներ, 14 պահակներով.

3 — Անապատի մէջ երկու պահականոցներ և 3 հատ ալ Իրաքի սահմանին վրայ։

Այս նոր պահականոցները, յաջողիկայ տարիէն սկսեալ գործի պիտի ձեռնարկեն։

Հայուն անվայել է

50է ուելի գոգութիւններ ընող Միհրան Իբէքեան անուն համբաւոր գողը Պաթրունի շրջաններուն մէջ օձիքը ձեռք առած և ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուելով բանտարկուած է։

Վա՜յ Աղքատին

Գէյրութի մէջ հինգշաբթի օրուընէ ի վեր սկսաւ ցուրտ ընել։ Մինչև հիմայ ամառուան եղանակին պէս օդը տաք է և մարդիկներ սրտինք քարշելէ զզուած էին։

Կը Տեսնէ՞ք

Մէրսինի Պատժական Դատարանի անգամ նշանակուած է Սէնիհէ Հանըմ անուն Թրքուհի մը։

Մոտան անցած է

Տեղական թերթերէն «էլ Նիհաուա» երբեմն իր լուրերու բաժնին մէջ հնարամտութիւններ կ'ընէ։ Այս անգամ լուր մը դլուրած, որու ճշդութիւնը ինքն ալ կը կասկածի։

Ըստ յիշեալ թերթին «Սիւրիոյ մէջ նոր յեղաշրջումներ պիտի ելլան։

Հանրապետական վարչաձևը վերջ պիտի գտնէ Սիւրիոյ մէջ և պիտի հաստատուի Թագաւորութիւն։

Գէյսալի եղբայրը Ալի Թագաւոր պիտի գրաւէ Սիւրիական գահը։

Հաւատանք....՝ այլեւ Թագաւորութեան մասին անցած է

Մի Մոռնաք

Մեր ֆոտոգէտ ընթերցողներուն կը յանձնարարենք, կարդան այս շաբթուան ֆրանսական «Lipanan»ը, խիստ շահեկան յօդուած մը Գէյրութի հայկական կեանքի մասին

Զարմանալի չէ

Երկրորդ անգամ ըլլալով «Լիբանանի» ծերուկ ցուցիչը սոսիկանութեան կողմէ կր ձերբակալուի, քննութեան կ'ենթարկուի, պահականոր կ'առաջնորդուի; կեդրոնական սոսիկանատուն կը փոխադրուի, ձեռքերուն և գէմքին նկարը կ'առնուի, և... ազատ կ'արձակուի։ Անշուշտ կարծելով թէ Պուշեվիկեան թռուցիկներ ցրուող մէն է....

Նամակատուփ

ԳԷՑՐՈՒԹ.— Պ. Պ. Բիւզանդ Քէհեաեան, Տօքթ. Ն. Գ՝ալի ոչեան Միքայէլ Վարժապետ, Սարգիս Խալաթեան, Մուրատ Այրդեան Ցակոբ Ռէմեան, Եղիա Տալպաղեան, Սեդրակ Թոսունեան, Սարգիս Ժամկոչեան (Սոժամ), Սեզանեմէզեան քահանայ Պարոնտերենիդ։

ԱՆԴԻ՝ ՆԱՀՐ Ուռնեան Եւրոպա։ Նոյնպէս։

Եգիպտոսի մեր բոլոր ասժանորդներէն որ խնդրենք որ, իրենց թերթիս ունեցած պարտքերնին դրկեն։

Գէյրութ.— Տօքթ Տիրան Գէզիրճեան։ Ցաւ ի՛ն է որ խ սուումնիդ չ'յարգեցիր։ Մինչև երբ սպասենք։

Ձեր խմբագրատուն այցելութեան կարօտութիւն չենք, պարտքերնիդ դրկեցէք։

Գէյրութ. Զաւէնեան եղբարք։ Թերթիս ունեցած պարտքերնիդ դրկեցէք։ Մեր արդար պահանջը գանձելու գործին մէջ որոշած ենք անխնայ մնալ։

Թրիփոլի.— Դեղագործ Սարգիս Սարգիսեան։ Նոյնպէս։

Լաթաքիա.— Տօքթ. Փաշաղեան։ Նոյնպէս։

Պաղտատ.— Տօքթ. Մէնասիլեան։ Ձեր զրկած կէս Անգլ. ոսկին իր տեր. Ներ սացած և թերթը կանոնաւոր կերպով առացած ենք։

Ո՞ ճուրդ

Զուրեֆաբթի, 29 Նոյեմբեր 1933, առաւօտեան ժամը 10ին, Իլեմտոհան գրասենեակին վերարերեալ կարգ մը տպագրական գործեր եւ Լիբանանի Հանրապետութեան պաշտօնաթերթին 1934 էն 1935 ի հրատարակչական գործը աճուրդի դրուած է մինչեւ վերոյիշեալ թուականը։

Սոյն աճուրդին մասնակցիլ փափաքողներ, իրենց դիմումը գրաւոր եւ պահարանի մէջ դրուած ճամակով մը ընելու են Գէյրութի Սպասարկութեան գրասենեակին։

Գրամոֆոներ կախորժին միտոներին պատճել միայն

ԳՕԼՕՄՊԻԱ-ի ՍԿԱՒԻՈՆԱԿՆԵՐԸ

Քանի մը մեծ յաջողութիւն Գոլոմպիաին Փարիզի մէջ

DF. 946 POEMA Le fameux tango Columbia
1094 NOUS DIRE ADIEU Du Film Si Tu Veux
871 COUCHES DANS LE FOIN Puis et Tabet
1074 UN MOIS DE VACANCES du Casino de Paris
186 SON VOILE QUI VOLAIT
940 EMBRASSEZ-MOI Georges Milton
et 3 Nouveaux disques chantés par LUCIENNE BOYER
«La Reine du Phonographe»
DF. 935 SI PETITE
1035 C'EST PAS LA PEINE
1058 Parlez moi d'autre chose

ԼՍԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԳՕԼՕՄՊԻԱԻ
Ալբերտ Տէ Ֆրանսէ (Թելեֆոն 35-15)
Ընկերութիւնը ձրի եւ գրքոյկ ուղարկուած չ'է

Խ. ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Սրտապնդող հաւատիքներ ներգաղթի մասին

Հայաստանի վարչապետը անձնական նամակ մը ուղղած է Բարեգործական Վարիչ Պատուիրակին, որուն մէջ կառավարութեան տեսութիւնները կը պարզէ ներգաղթի նկատմամբ։

Հայաստանի յարգոյ Վարչապետը նոր օրապնդող հաւատիքներ ուտայ ներգաղթի մասին, որ ամէն հայրենասէր հայուն սիրտը բերկրութեամբ պիտի լեցնեն։

Օտարուհին՝ Հայաստանի մասին

Հալէպի որբերուն «մայրիկը», Միս Էմիթ Թոպբիթը որ զմայլելի անձնուիրութեամբ մը տարիներէ ի վեր այդ չքնաղին մէջ կ'օգնէ հայ գաղթականներուն, վերջերս Հայաստան ուղևորութիւն մը կատարած ըլլալով, վերադարձին նամակ մը ուղղած է Բարեգործականի Վարիչ—Պատուիրակին, ուրկէ կ'օրտագրենք հետևեալ հատուածը—

«Այս տողերը կը գրեմ ըսելու համար թէ օրքան երախտապարտ եմ այն սիրալիր ընդունելութեան համար զոր գտայ Հայաստանի մէջ, մասնաւորապէս Տ. Հ. Գարեգէն Զարեհանի կողմէ, որ զիս իր տունը հիւրասիրեց Մարզիկ-Զոր սիրուն գիւղին մէջ, Սևանայ լիճին մօտ, ուր մեզ տարաւ Տէր Գաբրիէլեանի ինքնաշարժը։

... Ցառաջդիմութեան նշաններ տեսայ, ինչպէս բուժարանը, ուր հիւանդները կը դարմանուին առանց վճարումի, Արձակուրդի Տունը՝ կանանց գործաւորներուն համար, և Մարիկ-Զորի արձակուրդի մեծ քեմրը՝ փոքրերուն համար փոքրերուն վարչութեան տակ։

... Ազգային գործերուն վարիչները և մասնաւորաբար երիտասարդները ոգևորուած գտայ կենտրոն յոյսով և աշխատելու խանդով։

... Հաւատացէք Հայաստանի մասին իմ խօսքս հաւատցիս։ Կը յուսամ որ ապագային տուիչ պիտի ունենամ անգամ մը ևս հոն երթալու։

50 թրաքէօր 14 օթոպիւս

Սքալինկրատ և Կորչի քաղաքներէն ստացուած հեռագրերու համաձայն, Հայաստանի համար ճամբայ հանուած են 50 թրաքթէօր և 14 բեռնատար ու մարդատար օթոպիւսներ։

Պաշտօնական փոփոխութիւն

Այլ աշխատանքի անցնելու պատճառով, Հայաստանի կեր. Գործադիր կոմիտէի նախագահութիւնը իրենց պարտականութիւններէն ազատուած է թէթև Արդիւնաբերութեան գործավարութեան Հայաստանի լիազօրուած տեղակալ Թօփչեանը և նոյն պաշտօնին կոչած է Բ. Գրիգորեանը։ Մանր Արդիւնաբերութեան գործավարի տեղակալ Ա. Զօհրապեանը գտրեցուցած, և այդ պաշտօնը յանձնած է Ա. Շամլեանին, իսկ Գերագոյն գատարանի նախագահ Գ. Ղարիբջանեանի տեղ ալ նոյն պաշտօնին կոչած է Ա. Քէթիկեանը։

Հետզհետէ

Սովիէթ Ռուսիոյ Արտաքին գործոց կոմիսարի փոխանորդ Ն. Գ. Գարախանի Գարսկատան ուղուած այցելութենէն յետոյ, որու մանրամասնութիւնը հեռաձայնով հաղորդագրութիւնէ յանձնած է մամուլին։

«Խորհրդային երկիրներու Արտաքին Գործոց կոմիսարի օգնական Ն. Գ. Գարախանը 29 Սեպտեմբերէն մինչև 4 Հոկտեմբեր թէհրան գտնուած ժամանակ, Արտաքին Գործոց նախարարութեան շէնքին մէջ տեղի ունեցաւ խորհրդաժողով՝ ներկայ գտնուելով Վարչապետը և Արտաքին Գործոց նախարարը, իսկ միւս կողմէն Ն. Գ. Գարախանը և Խորհրդային երկիրներու դեսպանը։ Զբաղուեցան Ռուսական, անգլիական, ռահմանային, գանազան խնդիրներով։

Ռուսական և անգլիական հարցերու վերաբերմամբ Ց. Գ. Գարախանը խոստացաւ երբ, մտրամանն բանակցութիւնները թողելով Ընդհանուր Ռուսական Տեսչութեան և Սովիէթական Ռուսական ներկայացուցչութեան վճռին։

Սահմանային ևս խնդիրներու վերաբերեալ նոյնպէս խոստացաւ համաձայնութեան մի եզր գտնել Մոսկովայում իր կառավարութեան և պաշտօնակիցներու հետ»։

Դէպի Երկիր

Հոկի գլխաւոր վարչութեան կողմէ Բարիզի Հոկի կեդր. վարչութեան ուղարկուած ամենավերջին վեկայցին համաձայն։ Սիւրիայէն Մարի կարաւանով մեկնողներուն ցանկերը պիտի սկսին պարարուելիլ, և հարցարանները լեցուելէ վերջ, ճանցած գործողութիւններուն ընթացք պիտի օրուի, որպէսզի խնդիրը շուտով լրանայ և արձանագրուողները պարապուելիք մասնաւորով ցժուարութեանց չ'ենթարկուին։

Մեկնողներուն մասնաւոր զեկոյցով պիտի հաղորդուի մեկնումին ճիշտ թուականը։

Աւելի մանրամասնութեանց տեղեկանալու համար, Հոկի մասնաճիւղերուն դիմելու է։

Ինչպէս կը գիրնանք

Ցառաջ շատ պարզ կարծուած բաներ իրականին մէջ շատ բարդ են։

Գիրութիւնը օրինակ։ Սովորաբար կը կարծուի որ գերնալու համար «շատ ուտելու է» ան թէ «գերները շատ կուտեն»։ Շատ անգամներ իրողութիւնը հակառակն է։

Մարդիկ կան որոնք հակառակ շատ ուտելուն նիհար կը մնան միշտ և շատ դեր մարդիկ սովորականէն աւելի չեն ուտեր։ Երբեմն ալ նոյնիսկ աւելի քիչ կուտեն։ Ֆիզիքական շարժումնեանն մասին ևս բացարձակ օրէնք չկայ, շարունակ շարժման մէջ գտնուող դեր մարդերու հանդիպիլ անկարելի չէ։ Կիները, այրերէն երկու անգամ աւելի ենթակայ են գիրնալու։

Գնրութեան իրը գլխաւոր պատճառ պէտք է ընդունիլ «ժառանգութիւնը»։ Արդարև յաճախակի կը դիտուի թէ գերերը, սերած են գերերու ընտանիքէն։ Գնրութեան պատճառները այլազան են։

Այն պարագային որ գիրութիւնը ուղղակի արդիւնքն է շատակերութեան, անշարժութեան, անհրաժեշտ գերցնող սնունդներու քանակը մեծապէս նուազեցնել եւ իրը մարդանք «գալելը նախընտրել»։

Խմբեղէնները, շաքարեղէնը, կարագը, հացը ճարը գերցնող սնունդներ են։

Շատ անգամ նաև ներահոս գիծերու որուն մէկ խանգարման արդիւնք է գիրութիւնը։ Անանցմէ վահանագիծը գլխաւոր դերը իր կատարէ։ Նոյնպէս կանանց ձուարանները, ներքնահոս գիծերու պաշտօնը ևս ունին, կրնան դիւրութեան նպաստել։

Այն կիները որոնց դաշտանը կը դադրի, գիրնալու մեծ հակում մը ցոյց կուտան, ձուարաններու անբուսական գործունէութեան պատճառաւ։

Զափազանց գիրութիւնը ոգիզուրիւն մը ըլլալ աւելի հիւանդութիւն մըն է, որուն պատճառները մեկէն աւելի են, և ըստ այնմ պէտք զայն գարմանել։ Ճշդիւ ըսուած է՝ «գիրնալ ծերանալ կը նշանակէ»։

Գիրերը նիհարնալու համար միայն բժիշկին խորհուրդին պէտք է դիմեն որովհետև կան մարդիկ որոնց համար նիհարնալը կրնայ վնասակար ըլլալ, մանաւանդ անոնց համար որոնց թոքախտ հակամէտ են։

Գերն ու նիհարը կը վիճին։
Գերն ըսաւ նիհարին.
— Զեզ տեսնողը կը կարծէ թէ երկրին մէջ սով կայ։
Նիհարը պատասխանեց.
— Իսկ ձեզ տեսնողը կը կարծէ թէ դուք էք եղած սովի առաջացուցիչ պատճառը։

Քիմիական պատերազմի դէմ միջոցներ

Պերլինէն կը տեղեկացնեն թէ՝ անտեսական նախարարին նոր օրէնքին համաձայն, այն բոլոր անհատները և ընկերութիւնները որոնց կը զբաղին քիմիական պատերազմի դէմ հակակշռիչ ճարտարարութեան արտադրութեամբ բոլորն ալ ստուգերէ զերծ պիտի մնան։ Այս օրէնքը վերջերս դաշնապրի արտադրութեան հակառակ է, որուն էլալով որ վերոյիշեալ օրէնքը թոյլատու է յեղցուցիչ կ'զերով լեցուն ռումբերու և հակակշռային գիմակներու պատրաստութեան։

Հիթլէրի համար

Թերթերը կը ներկայացնեն որոյոյզ գէպք մը որ տեղի ունեցաւ Պերլինի ընարական շրջանակներէն մէկուն մէջ։ Մահմեդական մը յամառօրէն խնդրեց որ քուէարկութեան վայրը փոխադրեն զինքը ոչպէզի, մեռնելէ առաջ, քուէարկէ Հիթլէրի համար։ Պատգարակի մը վրայ դրին զինք և տարին քուէարկութեան տեղեակը։ Ճամբուն վրայ բոլորը յուզուած ապրի ելան և գերմանական ձևով բարևեցին մահամերձը։

Բախտաւոր Սափրիչը

Թրքատէրոյի մէջ գաշուեցաւ Ֆրանսայի Սզդ. Ա. Վիճակահանութիւնը։ Ֆրանսա ունեցաւ նոր 16 միլիոնատէրեր, որոնցմէ էն բախտաւորը եղաւ Թարասքոնցի սափրիչ մը, որ շահեցաւ հինգ միլիոն ֆրանք։

Վիճակագրութիւն մը

Այս տարի Փարիզի համալսարանին դասախօսութեանց համար ալ ձանագրուած են 27,721 ուսանողներ, նախորդ տարուան վրայ 1544 հոգի աւելի։ Օտար ուսանողներուն թիւն է 7,311։ Մեծագոյն մասը ուսանողներուն կը հետևի բժշկական Ֆաքիւլթէին (2516) եւ գրականութեան (2328) հոգի։

Մի՛ քաջալերէք ձրի թերթ կարդացողները

Ճարտարագէտներ գործարանատէրեր և մեքենագէտներ

ԴԻՄԵՑԷՔ

Զայտարան եւ արհեստանոց

Ս. ՍԱՊՊԱՂ

Ուր տեղ պէտի գտնէք գործածուած և նոր կոյուզիներու յատուկ կափարիչներ եւայլն։

Վարձու կը տրուին զանազան տեսակ մեքենաներ, մօթօրներ, բրեաներ և բոմբեր։

Փոգոց էնտէրանան, մարմարոն — Պէյրութ

ՍՍԼՈՆ ԳԵՂԵՑԿՐԻԹԵԱՆ

ՄՍՏԱՄ ՍՍՏԱ

Վկայուած Փարիզի Ազգային վարժարանէն

Միակ մասնագէտ սափրիչը տիկիններու ներկել, լուալ և մատաժ

Առաջին կարգի ելեկտրական հասատատութիւն

Բիւ տը Սիբի Ֆիւ 55 Պէյրութ

Պարպուրին չենքը, առաջին յարկ։

ՏՕԿԹ. Ս. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

Ս տամնաբոյժ

Մասլակ Պէյրութ

ԼԵԶՈՒՆԻԴ ԹԱՆՁՐԱՄԱԾ Է ?

Ասիկայ անպատճառ գէս մարսողութեան մը նշան է

ԱՆՄԻՋՈՑԷՍ ԴԻՄԵՑԷՔ

Մանիզիա Ս. Բելլեկրինոյի

MAGNESIA S. PELLEGRINO

Զգուշացէ՛ք խարդախուածներէն

Ձեր տպագրական գործերուն համար դիմեցէք Տպարան ԼԻԲԱՆԱՆ

Որ բաց է ամեն ժամանակ նոյնիսկ գիշերները եւ Կիրակի օրերը